

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Islandu, Turecku
a zemím západního Balkánu)

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní
politiky a vnějších vztahů EU)

Ing. Mgr. Karel Hlaváček
Bc. Petra Eiglerová

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

OBSAH

OBSAH	2
EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ	3
SRBSKO, MAKEDONIE: ZAHÁJENÍ PŘÍSTUPOVÝCH ROZHOVORŮ?.....	3
CHORVATSKO: PŘÍPRAVY NA VSTUP DO EU.....	4
HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU	5
SÝRIE: UKONČENÍ ZBROJNÍHO EMBARGA, UPRCHLÍCI V SOUSEDNÍCH ZEMÍCH.....	5
MALI: DÁRCOVSKÁ KONFERENCE, MISE MINUSMA.....	6
EVROPSKÝ PARLAMENT: GUATÁNAMO, BARMA/MYANMAR, JEDNÁNÍ O OBCHODU A INVESTICÍCH EU-USA.....	6
VOLBY V PÁKISTÁNU.....	8
UKRAJINA: ASOCIAČNÍ DOHODA A „SELEKTIVNÍ SPRAVEDLNOST“.....	8
AFET: ROLE EU A TRANSATLANTICKÉ PARTNERSTVÍ.....	9
EUISS: FUNGOVÁNÍ SANKCÍ EU.....	10
AFET: „MĚKKÁ SÍLA“ EU.....	10

Kontakt:

Karel Hlaváček, tel. 2242, email: hlavacekk@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Islandu, Turecku a zemím západního Balkánu)

SRBSKO, MAKEDONIE: ZAHÁJENÍ PŘÍSTUPOVÝCH ROZHovorŮ?

Pozadí

Dne 16. dubna 2013 zveřejnila Komise zprávy k přístupovému procesu Srbska a FYROM/Makedonie. Komise v obou případech doporučila zahájení přístupových rozhovorů: Srbsko uzavřelo přelomovou dohodu o urovnání vztahů s Kosovem¹ (přičemž zlepšení vztahů s Kosovem bylo hlavní podmínkou pro otevření přístupových rozhovorů). V případě FYROM Komise doporučuje otevření rozhovorů již čtvrtý rok, ovšem toto doporučení je dlouhodobě blokováno Řeckem z důvodu sporu o název „Makedonie“ (naposledy také Bulharskem z důvodu „selhání při pěstování dobrých sousedských vztahů“²). Komise ve zprávě oceňuje pokrok, který FYROM v posledních měsících učinila bez ohledu na politické napětí (v prosinci 2013 došlo ke schválení státního rozpočtu bez účasti opozice, což vedlo k dlouhodobé politické krizi³). Podle Komise navíc FYROM v uplynulých měsících pracovala na zlepšení svých sousedských vztahů.⁴

Aktuálně

Dne 21. května měla o záležitosti jednat Rada pro všeobecné záležitosti, jednání však bylo odročeno až na 25. června, tedy několik dní před rozhodujícím zasedáním Evropské rady (27.-28. června).⁵

Dne 23. května jednal o FYROM Evropský Parlament. Ve svém usnesení „vyjadřuje politování nad tím, že se Rada rozhodla už čtvrtý rok po sobě o tom, že se (na svém posledním zasedání dne 11. prosince 2012) nebude řídit doporučením Komise a nezahájí přístupová jednání“ a vyzývá Radu, aby „bezodkladně“ stanovila datum zahájení přístupových jednání.⁶ Podle zpravodaje příslušného usnesení Richarda Howitta se FYROM EU vzdaluje, a to jednak kvůli vnitřním politickým pŮtkám, jednak kvůli EU samotné, která není ochotna FYROM odměnit za její dosavadní snahy.⁷

Předpokládaný vývoj

Podle Howitta není vůbec jisté, zda „bude do konce roku FYROM státem, který zahájil přístupové rozhovory, anebo státem, který úplně ztratil kandidátský status“.⁸

¹ Viz Přehled SZBP duben 2013, Komise: přístupové rozhovory pro Srbsko, SAA pro Kosovo, [ZDE](#).

² Blíže viz Přehled SZBP prosinec 2012, Rada pro všeobecné záležitosti: politika rozšíření, [ZDE](#).

³ Balkaninsight.com, Macedonia's Feuding Leaders Agree to Meet,

⁴ Tisková zpráva Komise, 16. 4. 2013, [ZDE](#).

⁵ Balkaninsight.com, Brussels Delays Debate on Serbia, Macedonia Talks, 23. 5. 2013, [ZDE](#).

⁶ Usnesení Evropského parlamentu, Zpráva o pokroku Bývalé jugoslávské republiky Makedonie za rok 2012, 23. 5. 2013, [ZDE](#).

⁷ Balkaninsight.com, Howitt Alarmed by Macedonia's EU Prospects, [ZDE](#).

⁸ Balkaninsight.com, Howitt Alarmed by Macedonia's EU Prospects, [ZDE](#).

Nejistá je dosud i budoucnost srbských přístupových rozhovorů. Jedním z hlavních oponentů bylo dosud Německo, které jako hlavní podmínku kladlo právě zlepšení vztahů s Kosovem; německá vláda však dosud nemá v této věci jednotný postoj.⁹

CHORVATSKO: PŘÍPRAVY NA VSTUP DO EU

Pozadí

Chorvatsko se blíží svému vstupu do EU (1. července 2013). S tímto datem se již oficiálně počítá a zdá se, že případná zpoždění jsou nepravděpodobná.

Aktuálně

Podle Štefana Füleho, komisaře pro rozšíření, Chorvatsko plní priority stanovené poslední monitorovací zprávou Komise (konkurence, soudnictví a základní práva, spravedlnost, svoboda a bezpečnost) – od října 2012 došlo k privatizaci loděnic Brodosplit, implementaci nástrojů na zvýšení efektivity soudnictví a činnost zahájil orgán pro kontrolu střetu zájmů. „Komise si je proto jistá, že Chorvatsko bude na členství připraveno k 1. 7. 2013.“¹⁰ Rada ve svých závěrech ze dne 22. dubna 2013 vítá tento názor Komise a „těší se, že Chorvatsko přivítá 1. července 2013 jako svého 28. člena.“¹¹ Ratifikační procesy přístupové smlouvy v členských státech EU jsou již téměř dokončeny. Jedinou zemí, v níž ratifikace ještě probíhá, je Německo, kde byla přístupová smlouva 16. května 2013 odsouhlasena v Bundestagu a čeká se na projednání v Bundesratu.¹²

Současně probíhají přípravy na vstup v Chorvatsku. Chorvatsko např. reorganizuje celní kontroly a uzavírá nové smlouvy o překračování hranic se svými sousedy.¹³ Chorvatští představitelé se rovněž vyslovují k některým otázkám EU: např. ke přijetí společné měny chce Chorvatsko sáhnout až ve chvíli, kdy bude mít plně konkurenceschopnou ekonomiku.¹⁴

---

⁹ B92.net, Bundestag divided on Serbia's EU talks date, 22. 5. 2013, [ZDE](#).

¹⁰ Projev Štefana Füleho v Evropském parlamentu, 17. 4. 2013, [ZDE](#).

¹¹ Závěry Rady k Chorvatsku, 22. 4. 2013, [ZDE](#).

¹² Sabor.hr, Ratification Process of the Treaty of Accession in National Parliaments of EU Member States, 16. 5. 2013, [ZDE](#).

¹³ Balkaninsight.com, Croatia Shakes up Customs Before EU Entry ([ZDE](#)), Croatia Readies Border Contracts With Neighbours ([ZDE](#)).

¹⁴ Balkainsight.com, Croatia to Stay Cautious on Adopting Euro, 14. 5. 2013, [ZDE](#).

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

SÝRIE: UKONČENÍ ZBROJNÍHO EMBARGA, UPRCHLÍCI V SOUSEDNÍCH ZEMÍCH

Popis problematiky

Dlouhodobým problémem přístupu EU k Sýrii byla neshoda na případném vyzbrojování opozice. Pro se vyslovovala Velká Británie a Francie podporované Kyprem (posílení opozice může vést k vyšší ochotě Asadova režimu vyjednávat, režim je již vyzbrojován např. Ruskem), proti se stavělo Slovinsko, Finsko, Polsko, ČR, Rakousko a Slovensko (není třeba přispívat k eskalaci konfliktu, zbraně se mohou dostat k extremistickým skupinám). Stávající embargo na vývoz zbraní do Sýrie bylo v platnosti do konce května 2013 (s tím, že do Sýrie se smí vyvážet nesmrtící vojenský materiál). Na zasedání Rady 27. května 2013 šlo tedy o otázku, zda bude embargo prodlouženo.

Jednání v institucích EU

Na zasedání Rady nedošlo ke shodě; nedošlo tak k prodloužení embarga, což v praxi znamená obnovení možnosti vývozu zbraní do Sýrie.¹⁵ Současně EU prodlužuje další hospodářské sankce (např. ropné embargo) do 1. června 2014.¹⁶

Eskalující boje s sebou také nesou masivní prcháň syrského obyvatelstva do sousedních zemí – tomuto problému se věnoval na svém zasedání dne 23. května Evropský parlament (EP). Podle EP se současné počty registrovaných uprchlíků pohybují okolo 1,5 milionu, skutečné počty však jsou daleko vyšší a na cizí pomoci je závislých 7 milionů Syřanů. To vytváří tlak na okolní země, které se blíží hranici svých možností uprchlíky přijímat. EU by v tomto směru měla podniknout následující kroky:

- přijmout kroky zabraňující efektu přelévání (spill-over) do sousedících zemí;
- zlepšit koordinaci svých činností;
- připravit komplexní balíček humanitární pomoci;
- preventivně se připravit na příliv uprchlíků do členských států EU;
- podpořit vytvoření bezpečných zón na turecko-syrské hranici;
- zkvalitnit ochranu civilistů.

¹⁵ Závěry Rady k dispozici [ZDE](#). Viz také Euobserver.com, EU countries free to ship arms to Syria, 28. 5. 2013, [ZDE](#).

¹⁶ Tisková zpráva Rady, Syria: EU economic sanctions to apply until 1 June 2014, 31. 5. 2013, [ZDE](#).

Předpokládaný vývoj

Ve dnech 15.-16. června 2013 se má v Ženevě konat konference za účasti stran syrského konfliktu; záměrem konference je ukončit syrskou občanskou válku. Podle vnitřního think tanku EU ISS se pravděpodobně jedná o poslední možnost k dojednání míru.¹⁷

MALI: DÁRCOVSKÁ KONFERENCE, MISE MINUSMA

Popis problematiky

Situace v Mali je nadále nejistá; termín prezidentských voleb, které by se měly konat v červenci 2013, je z organizačních a bezpečnostních důvodů často považován za nereálný.¹⁸ V zemi nicméně působí stabilizační mise Africké unie AFISMA a výcviková mise EU EUTM.

Jednání v mezinárodních institucích a institucích EU

Dne 15. května 2013 se konala dárcovská konference pro potřeby stabilizace Mali. EU na konferenci ohlásila, že pro daný účel uvolní v letech 2013-2014 520 milionů eur.¹⁹ Cílem konference je vybrat od účastnických států celkem 1,9 miliardy eur, které jsou potřeba k implementaci dvouletého plánu na obnovu země (celkové náklady by měly činit 4,3 miliardy eur, zbylé prostředky by měla pokrýt sama maliská vláda a podpora z jiných zdrojů).²⁰

Dne 25. května 2013 přijala Rada bezpečnosti OSN rezoluci 2100, která ustavuje stabilizační misi MINUSMA v Mali, jež 1. července nahradí misi Africké unie AFISMA.

Mise bude mít za úkol napomáhat obnovení státní autority v zemi, podporovat volební proces a ochranu civilistů; za tímto účelem bude moci využít „všechny nutné prostředky“.²¹

EVROPSKÝ PARLAMENT: GUATÁNAMO, BARMA/MYANMAR, JEDNÁNÍ O OBCHODU A INVESTICÍCH EU-USA

Popis problematiky

Evropský parlament přijal 23. května 2013 několik usnesení týkajících se SZBP a vnějších politik EU.

¹⁷ The Syria Conference: last exit peace? 22. 5. 2013, [ZDE](#).

¹⁸ Přehled SZBP duben 2013, Mali: EUTM Mali, situace v zemi, [ZDE](#).

¹⁹ International Donors Conference 'Together for a New Mali' Brussels, 15 May 2013 Joint Chairs' Conclusions, [ZDE](#).

²⁰ Europolitics 4645, At donor conference, EU pledges 520 mn euro in aid to Bamako, 16. 5. 2013.

²¹ EUISS, Mali: the UN takes over, 22. 5. 2013, [ZDE](#).

Lidská práva: věznice Guantánamo

Evropský parlament se dlouhodobě věnuje otázce dodržování lidských práv ve věznici, kterou např. Amnesty International v roce 2005 označila za „současný gulag“.²² V roce 2009 přivítal EP rozhodnutí Obamovy administrativy, že věznice bude do ledna 2010 uzavřena.²³ K tomu nicméně nedošlo a i nadále dochází k nerespektování lidské důstojnosti a nedodržování lidských práv u zbývajících 166 vězňů, z nichž bylo už 86 vězňů prohlášeno za způsobilé k propuštění, přesto jsou i nadále bez časového omezení vězněni. Většina uvězněných zahájila hladovku na protest proti podmínkám ve vazebním zařízení, přičemž dle posledních údajů je 10 vězňů nucených k příjmu potravy, aby vůbec zůstali naživu.²⁴ EP v usnesení ze dne 23. května 2013 Spojené státy americké vyzývá, aby bylo s vězni důstojně zacházeno a bylo respektováno jejich náboženské vyznání. USA jsou dále vyzývány, aby vězni měli právo na pravidelné přezkoumání zákonnosti svého zadržení v souladu s článkem 9 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, právo na spravedlivý soudní řízení. Rovněž by mělo být zcela zakázáno mučení a nelidské zacházení s vězni, věznice by měla být uzavřena.²⁵ V reakci na hladovku vězňů už prezident Obama oznámil záměr Guantánamo uzavřít.²⁶

Lidská práva: Barma/Myanmar

Na základě probíhajícího „zavádění demokratických reforem“ Evropský parlament přijal 23. května 2013 usnesení, předložené Výborem pro mezinárodní obchod, o znovupřijetí Myanmaru k všeobecnému systému celních preferencí. EP nicméně nadále upozorňuje na porušování lidských práv a vyzývá jak k jejich dodržování, tak k monitoringu ze strany Komise, což by mělo celní preference podmiňovat.²⁷

Jednání o obchodu a investicích EU-USA

V únoru 2013 americký prezident Barack Obama a zástupci EU José Manuel Barroso a Herman Van Rompuy ve společném prohlášení představili záměr uzavřít transatlantickou obchodní a investiční dohodu.²⁸ Evropský parlament zdůrazňuje, že dohoda by měl být ambiciózní a závazná pro všechny úrovně státní správy na obou stranách Atlantiku. Proto je potřeba se na jednání kvalitně připravit a v rámci dohody zohlednit určité problematické prvky, přičemž by dohoda neměla narušit základní hodnoty obou stran. Konkrétně by dohoda měla brát v úvahu Všeobecné dohody o obchodu službami (GATS), především se to týká ochrany osobních údajů, dále by měla dohoda řešit letecká a dopravní omezení, odstranění regulačních překážek, zohlednit životní prostředí a problematiku udržitelného rozvoje. Jedním z citlivých bodů se jeví názory na zemědělství a geneticky upravené organismy či klonování.²⁹

²² Amnesty International, Amnesty International Report 2005 Speech by Irene Khan, 25. 5. 2005, [ZDE](#).

²³ Přehled SZBP červen 2009, USA a uzavření Guantánama, [ZDE](#).

²⁴ Evropský parlament, Guantánamo: hladovka vězňů, 05.06.2013, [ZDE](#).

²⁵ Evropský parlament, Guantánamo: hladovka vězňů, 05.06.2013, [ZDE](#).

²⁶ Guardian.co.uk, Guantánamo 'not in the best interests of the American people', says Obama, 1. 5. 2013, [ZDE](#).

²⁷ Evropský parlament, Přístup Myanmaru/Barmy k všeobecným celním preferencím, 05.06.2013 [ZDE](#).

²⁸ Přehled SZBP březen 2013, Obchodní a investiční smlouva mezi EU a USA, [ZDE](#).

²⁹ Evropský parlament, Jednání o dohodě o obchodu a investicích mezi EU a USA, 05.06.2013, [ZDE](#).

VOLBY V PÁKISTÁNU

Popis problematiky

Situace v Pákistánu je dlouhodobě neutěšená. Monitoruje ji např. prominentní think-tank International Crisis Group, podle něhož v posledních letech (navzdory rozvojové pomoci) nedochází ani ke zlepšení úrovně boje proti teroristům v zemi ani ke stabilizaci tamní demokracie; dochází spíše k prohlubování vojenské kontroly nad státními institucemi.³⁰ V kontextu tohoto vývoje se 11. května konaly všeobecné volby, přičemž jde o historicky první volby, které se konají po řádném vypršení mandátu úřadující vlády.³¹

Vztahy EU s Pákistánem se od března 2012 odvíjejí od pětiletého plánu na spolupráci³² (engagement plan), v jehož rámci by mělo dojít k jejich posílení v prioritních oblastech (politická spolupráce, bezpečnost, demokracie a lidská práva, obchod a investice, energetika, sektorální spolupráce). V platnosti je také Strategie pro Pákistán 2007-2013, která se zaměřuje na boj proti chudobě.³³

Průběh a výsledky voleb

V zemi dohlíželi na volby pozorovatelé z EU. Podle předběžné zprávy o průběhu voleb se jednalo o „zdokonalené a konkurenční volby, a to navzdory ozbrojenému násilí a procedurálním nedostatkům“. Kandidáti, politické strany i voliči podle pozorovatelů „prokázali svoji oddanost demokratickým principům“, když čelili „násilí ze strany nestátních aktérů“ (tj. teroristů), a oproti minulým volbám došlo k „podstatnému zlepšení“ legislativního rámce voleb i jeho implementace., jakkoli zbývá výrazný prostor pro další zdokonalování.³⁴ Podle předběžných výsledků ve volbách jednoznačně zvítězila Pákistánská muslimská liga v čele s Nawazem Sharifem (který byl premiérem již v 90. letech) se zhruba 125 křesly z 272 přímo volených křesel (70 křesel je rezervováno pro náboženské menšiny a ženy). Sharif je považován za protržně orientovaného konzervativce; rovněž se jedná o politika, který se snaží omezovat vliv armády v zemi.³⁵

Průběh voleb byl v EU příznivě přijat. Podle Catherine Ashtonové se jedná o „historické vítězství pro demokratický život země“.³⁶

³⁰ International Crisis Group, Aid and Conflict in Pakistan, 27. 6. 2012, [ZDE](#).

³¹ Economist.com, The N is nigh: Pakistan's hopeful elections, 27. 4. 2013, [ZDE](#).

³² EU-Pakistan Engagement Plan, [ZDE](#).

³³ Country Strategy Paper 2007-2013, [ZDE](#).

³⁴ EUEOM Pakistan 2013, Preliminary statement, [ZDE](#).

³⁵ NYTimes.com, Pakistans hopeful elections, 14. 5. 2013, [ZDE](#).

³⁶ Statement by EU High Representative Catherine Ashton on the Elections in Pakistan, 13. 5. 2013, [ZDE](#).

UKRAJINA: ASOCIAČNÍ DOHODA A „SELEKTIVNÍ SPRAVEDLNOST“

Popis problematiky

Do popředí zájmu se v posledních měsících dostává Ukrajina, s níž by podle optimističtějších očekávání měla být na listopadovém summitu Východního partnerství podepsána asociační dohoda. EU tento krok podmiňuje pokrokem v boji proti politicky ovlivňovanému soudnictví (*selective justice*).³⁷

Aktuálně

Dne 30. dubna 2013 zveřejnil Evropský soud pro lidská práva (ECHR) rozsudek,³⁸ podle něhož bylo uvalení vazby na Julii Tymošenkovou v roce 2011 politicky motivováno: nestalo se tak proto, že by Tymošenková mohla uprchnout, nýbrž „z jiných důvodů“.³⁹ Soud v současnosti projednává i verdikt ukrajinských soudů, který poslal Tymošenkovou na 7 let do vězení; k němu se však zatím nevyslovil.

Dne 15. května 2013 přijala Komise návrh rozhodnutí Rady o podepsání asociační dohody. Jedná se o technický krok, který by podle Komise měl umožnit přípravu podepsání dohody, aniž by tím ovšem byla narušena podmíněnost tohoto aktu politickou situací na Ukrajině.⁴⁰

Předpokládaný vývoj

Dne 23. května 2013 bude o situaci na Ukrajině jednat zahraniční výbor Evropského parlamentu (AFET).⁴¹

AFET: ROLE EU A TRANSATLANTICKÉ PARTNERSTVÍ

Popis problematiky

Dne 6. května 2013 jednal Zahraniční výbor Evropského parlamentu (AFET) o transatlantických vztazích EU. Na toto téma v současnosti existuje návrh usnesení Evropského parlamentu, jeho obsah je rozveden níže (před konečným přijetím v plénu se nicméně jeho znění ještě může měnit).⁴²

Obsah návrhu usnesení

EP se podle návrhu usnesení mimo jiné:

³⁷ Pro bližší informace viz Přehled SZBP únor 2013, summit EU-Ukrajina, [ZDE](#).

³⁸ Verdikt soudu je možno stáhnout z webových stránek ECHR, [ZDE](#), analýzu verdiktu a jeho důsledků přinesl think tank EUISS ([ZDE](#)).

³⁹ Euobserver.com, Court ruling is 'test' of Yanukovich's EU intentions, 30. 4. 2013, [ZDE](#).

⁴⁰ EU Commission Press Release, Signature of Association Agreement with the EU will depend on Ukraine's performance, 15. 5. 2013, [ZDE](#).

⁴¹ Committee on Foreign Affairs, Draft Agenda, [ZDE](#).

⁴² Návrh zprávy o úloze EU při prosazování širšího transatlantického partnerství, 26. 2. 2013, [ZDE](#).

- vyzývá k co nejdřívějšímu konání summitu EU-USA (poslední summit se konal v listopadu 2011 a setkání na nejvyšší úrovni z důvodu nezájmu USA řádnou – zrušeno bylo např. setkání plánované na první polovinu roku 2010);
- vítá myšlenku transatlantického obchodního a investičního partnerství;⁴³
- vyzývá k jednotnějšímu přístupu států EU vůči USA a k posílení SZBP, aby EU byla schopna postupovat v mezinárodní politice samostatně;
- navrhuje vytvoření Transatlantické politické rady, která by diskutovala a koordinovala zahraniční politiku (pod vedením vysoké představitelky Unie a ministra zahraničí USA);
- vyzývá ke zrušení víz pro zbývající čtyři státy EU (Polsko, Kypr, Bulharsko, Rumunsko) a vítá přijetí dohody o výměně dat pro účely boje proti terorismu (SWIFT).⁴⁴

EUISS: FUNGOVÁNÍ SANKCÍ EU

Popis problematiky

Vnitřní think tank EU EUISS v květnu 2013 předložil analýzu fungování sankcí, politického nástroje, který EU v posledních letech ve svých vnějších vztazích využívá ve stále větší míře.⁴⁵

Obsah studie

Často se diskutuje o efektivitě sankcí. Studie poukazuje k tomu, že pokud od sankcí očekáváme změnu chování aktéra, na něhož byly sankce uvaleny (což je často kritériem jejich hodnocení), dojdeme k tomu, že ve většině případů efektivní nejsou (omezený efekt měly např. sankce uvalené na Zimbabwe nebo Barmu). Sankce je ale třeba podle studie hodnotit i podle dalších kritérií: jsou signálním nástrojem a symbolickým gestem, neměla by se od nich tedy očekávat primárně změna v chování sankcionovaného aktéra. Navíc sankce představují i motivaci pro sankcionujícího, který má důvod pro kvalitnější monitoring situace. Studie proto dochází k závěru, že sankce jsou vhodným nástrojem SZBP a jejich častější využívání je obhajitelné.

AFET: „MĚKKÁ SÍLA“ EU

Popis problematiky

EU sama sebe často vymezuje jako globální mocnost na základě své „měkké síly“ (*soft power*), naopak tzv. „tvrdou sílu“ (tj. vojenskou) užívají především USA a NATO, které však s tímto rozdělením úloh nejsou zcela srozuměny. Na zasedání

⁴³ EU by s USA podle plánu měla uzavřít novou dohodu, viz Přehled SZBP březen 2013, Obchodní a investiční smlouva mezi EU a USA, [ZDE](#).

⁴⁴ Pro bližší informace o přijímání dohody SWIFT a roli EP v tomto procesu viz Přehled SZBP červenec 2010, USA: výměna dat v rámci boje proti terorismu, [ZDE](#).

⁴⁵ EUISS, How EU sanctions work, A new narrative, 5. 2013, [ZDE](#).

Zahraničního výboru Evropského parlamentu (AFET), jehož se zúčastnil i generální tajemník NATO Anders Fogh Rasmussen, došlo k diskusi na toto téma.

Jednání v institucích EU

Rasmussen na zasedání přednesl poměrně zásadní kritiku vnějších vztahů EU (a SZBP), když prohlásil, že „měkká síla EU není žádnou silou“, pokud postrádá svoji „tvrdou“ dimenzi. Podle Rasmussena státy EU postrádají dopravní letadla, technologii čerpání pohonných hmot za letu a dostatečné průzkumné schopnosti. Generální tajemník NATO rovněž soudí, že je třeba tyto technologie zajistit na úrovni EU, protože pro jednotlivé státy jsou příliš drahé.⁴⁶

---

⁴⁶ Pro další informace o účasti Rasmussena na zasedání AFET viz Euobserver.com, Nato chief: EU soft power is 'no power at all', 6. 5. 2013, [ZDE](#). Pro podrobnější informace o EU a jejich vojenských schopnostech viz např. aktuální analýzu EUISS, [ZDE](#).